

Verden har forandret sig siden sidst, og mens disse ord skrives, befinder vi os midt i en af de største kriser, vi nogen sinde har været i, COVID-19-krisen. Nedlukningen af stort set hele verden har konsekvenser for alle. For mange mennesker har krisen medført store personlige og meget nære konsekvenser, når pårørende eller en selv rammes af sygdom og død, mange har mistet deres arbejde, og stort set ingen virksomheder eller erhverv undgår at blive ramt på den ene eller den anden måde. Overskrifterne i alle medier, også de ægyptiske, handler næsten kun om én ting, nemlig denne krise. Alt andet synes at være sat på standby. I Ægypten er der iværksat nogle af de samme forholdsregler som herhjemme, og stort set alle hoteller, seværdigheder, strande m.v. er lukkede. En af de hårdest ramte brancher er nemlig hele rejse-, turisme- og oplevelsesindustrien, som over hele verden er revet fuldstændig i stykker med tusinder af opsagte og milliardtab til følge. Det betyder selvfølgelig også, at rejser til Ægypten (og andre steder) ikke i øjeblikket er muligt, og i skrivende stund ved vi ikke, hvornår verden igen åbner!

Apropos åbning har Siden sidst længe fulgt den kommende og med spænding ventede åbning af Grand Egyptian Museum, GEM. Den 4. marts blev det meddelt, at åbningen er udskudt til 2021.

Det er et halvt år siden, vi senest udgav Siden sidst, og heldigvis er der mange spændende ting at fortælle om fra Ægypten, som intet har med den aktuelle, verdensomspændende krise at gøre.

FUND OG FORSKNING

Daqahliya i Deltaet

LERKISTER FRA FØRDYNASTISK TID

Ægyptiske arkæologer har fundet 83 grave i Om el-Khelgan-området i Daqahliya i Nildeltaet. Mostafa Waziri, generalsekretær i Supreme Council of Antiquities (SCA), siger, at gravene stammer fra første halvdel af det fjerde årtusind f.Kr., dvs. de hører til Naqada 3-perioden. De døde er gravsat i lerkister med krukker og andre offergaver. Der er ikke tidligere fundet så gamle lerkister i dette område. Fundet af begravelser viser, at der på det tidspunkt var store bosættelser her. Man forventer desuden at afdække flere grave under kommende udgravninger.

▪ Lagt på nettet 12. februar 2020.
<http://english.ahram.org.eg/News/363414.aspx>

Memfis

STATUE AF RAMESSES II FUNDET PÅ PRIVAT GRUND

Ægyptiske arkæologer fra antikvitetsministeriet har fundet overdelen (105 cm høj) af en statue i spættet, rød granit af Ramesses II med ka-symbol på hovedet. Opdagelsen blev gjort i landsbyen Mit Rahina ved ruinerne af Memfis på privatejet grund, hvor ejeren var blevet grebet i at udføre ulovlige udgravninger. Mostafa Waziri, generalsekretær i SCA, påpeger, at der er tale om en unik figur, da det eneste kendte lignende eksempel med ka-symbolet på hovedet er træstatuen af kong Hor fra 13. dynasti – og den er som nævnt udsåret i træ, mens statuen af Ramesses II er hugget i granit.

Arkæologerne fandt desuden en samling store, røde granitblokke og kalk-

Foto Supreme Council of Antiquities.

stensblokke med scener, der viser Ramesses II under *heb-sed*-festen. Blokkene har formentlig hørt til det store Ptah-tempel i Memfis. Statuen og blokkene er flyttet til friluftsmuseet i Memfis, hvor de skal restaureres.

▪ Lagt på nettet 11. december 2019.
<http://english.ahram.org.eg/News/357585.aspx>

Giza

DEN "ANDEN" CHEOPS-BÅD

At der var mindst to både begravet for foden af Cheops-pyramiden er ikke nogen nyhed. Den "anden" Cheopsbåd blev nemlig fundet i 1954 samtidig med den kendte i bådmuseet. Gruben, som den ligger i, kom dog til at ligge forseglet i mere end 30 år. Det var tydeligt, at den var i dårlig stand, og først i 1987 begyndte man at undersøge den ved hjælp af små robotter. Siden 2011 har professor Sakuji Yoshimura

(University of Higashi, Japan) arbejdet med at fiske fragmenter op, pt kun to større stykker om dagen. Arbejdet kan forhåbentlig afsluttes i løbet af 2020. Der er i skrivende stund blevet reddet 1160 fragmenter ud af de registrerede 1260. Efter restaurering skal båden udstilles på GEM.

▪ Lagt på nettet 14. januar 2020.
<https://www.egypttoday.com/Article/4/79632/In-Pics-1160-parts-extracted-from-Khufu%E2%80%99s-ship>

Sakkara

TRINPYRAMIDEN ÅBNET FOR BESØGENDE
Efter 14 års renoverings- og bevaringsarbejde er det indre af Djosers trinpyramide endelig åben for besøgende igen. Åbningen tiltrak mange mennesker, og blandt dignitarerne deltog både premierminister Mostafa Madbouly, antikvitetminister Khaled al-Anany (som i nogle måneder også har været turistminister) samt boligminister Assem el-Gazar. På pressekonferencen efter indvielsen sagde Madbouly, at åbningen af trinpyramiden sammen med andre arkæologiske projekter i Ægypten er et af landets megaprojekter. Han sagde også, at Ægypten har det som en af sine øverste prioriteter at bevare sin unikke verdensarv. Antikvitets- og turismeminister el-Anany fortalte om, at restaureringsprojektet var udført nærmest som kirurgi af ægyptiske konservatorer, der havde brugt 14 år på arbejdet. Restaureringen af trinpyramiden har kostet 104 millioner ægyptiske pund.

Pyramiden, der er landets ældste, er blevet konsolideret, og der er udbedret og fjernet skader, som blandt andet var opstået under jordskælv. Konservatorerne har fjernet sand, jord, småsten og støv fra trinene, de har sat løse stenblokke fast igen og fyldt mellemrummene mellem stenblokkene med det samme arkæologiske materiale, der var blevet brugt i konstruktionen af pyramiden. Ødelagte stenblokke er blevet repareret, og i de underjordiske gange er væggene blandt andet blevet forstærkede med meget omhyggelige restaureringsmetoder.

Gravkammeret efter restaureringen. Foto Ministry of Antiquities.

Området omkring pyramiden har også fået en ansigtsløftning med nye informationstavler om pyramiden og restaureringsarbejdet, nyt lysystem og bedre adgangsforhold for gangbesværede og handicappede. Djosers gravkammer og korridorerne omkring er også blevet gendannet. Her stod en granitsarkofag, som viste sig at bestå af 32 granitblokke med sider på 3.47 × 5.35 meter og en højde på 4.73 meter. Den samlede vægt anslås til ca. 176 tons. Kisten hvilede på 18 kalkstenbaser, som alle var faldet sammen og havde fyldt gravkammeret med murbrokker. (Med særlig tilladelse fik Lise og en gruppe fra DÆS et kig ned til gravkammeret i 2008. Vi kom ind gennem korridoren på sydsiden, formodentlig udhugget af gravrøvere i 26. dynasti).

▪ Lagt på nettet 5. marts 2020.
<http://english.ahram.org.eg/News/364751.aspx>
Flotte billeder:
<https://www.theguardian.com/world/gallery/2020/mar/05/egypt-reopens-djoser-pyramid-in-pictures>

ROMERSK GRAV

I november sidste år kom meddelelsen om et fund gjort af en japansk-ægyptisk ekspedition under ledelse Nozumo Kawai. Det drejer sig om klipperne i den nordlige del af gravpladsen, hvor ingen andre tidligere havde gravet. Kawai ledte efter grave fra Nye Rige, men han fandt en romersk fra det 1. eller 2. årh. e.Kr. Beskrivelsen af anlægget er lidt uklar i de foreliggende avisrapporter, men der er tydeligvis tale om et gravkapel og et underjordisk gravkammer af form som en 15 m lang gang med fem mindre rum på hver side. Det øvre anlæg består af en 9 m lang trappe, dækket af et hvælvet loft af mursten. I en niche af kalksten stod en stele med afbildninger af Sokar, Thoth og Anubis med en to linjers indskrift på græsk nedenunder. Foran dem blev der fundet fem småfigurer af terrakotta af Isis-Afrodite med blottet underliv af en velkendt type og forskellig keramik. Yderligere var der rester af to liggende løvefigurer omkring 55 cm lange og 33 cm høje. Der var adgang til det underjordiske anlæg foran gravkapellet. Her

Foto Kanazawa University.

blev der fundet rester af mumier og forskellig keramik og ikke mindst en 58 cm høj uskadt terracottastatue af Isis-Afrodite. Gudinden bærer et overflødhedshorn og ledsages af en morian. På hovedet har hun Isis' horn, solskive og høje fjer. Yderligere blev der fundet en stele med en skulptur af Demeter med drueklase og lille hund og en græsk indskrift, der omtaler en Demetria Menelaou Ammonias Christi.

Dette er den første romerske katakombe, der er kommet for dagen i Sak-kara. I nærheden blev der fundet rester ikke blot af andre senere begravelser, men også af en tidlig dynastisk mastaba. LM.

<http://www.asahi.com/ajw/articles/AJ201911250001.html>

▪ Lagt på nettet 25. november 2019.

Minya

YPPERSTEPRÆSTERNES FÆLLESGRAVE

Den første arkæologiske opdagelse i Ægypten i 2020 var fundet af en række fællesgrave viet til Thohts ypperstepræster og andre højtstående embedsmænd i Øvreægyptens 15. nome. Antikvitets- og turismeminister el-Anany fortalte ved afsløringen af fundet, at der siden 2018 er gjort flere fund i Minya-provinsen, herunder en cachette – et "skjulested" – med mumier, flere grave indeholdende sarkofager og begravelsesudstyr såsom smykker, ushabti-figurer og mumiemasker. Ministeren mener, at Minya i langt højere grad end det nu er tilfældet skal placeres på Ægyptens "turistkort" som et sted med mange markante, arkæologiske seværdigheder. For eksempel er der tidligere samme sted fundet 19 grave med i alt 70 sarkofager.

Det aktuelle fund består af 16 grave med omkring 20 sarkofager i forskellige former og størrelser, herunder fem antropoide sarkofager af blankpoleret kalksten med indskrifter og fem velbevarede trækister. Nogle af kisterne er dekoreret med navn og titler på deres

ejere. De blev fundet sammen med mere end 10.000 ushabti-figurer fremstillet i blå og grøn fajance, de fleste med den afdødes titler. Yderligere blev der fundet mere end 700 amuletter i forskellige former, størrelser og materialer, inklusive hjerteskarabæer, gudeamuletter og amuletter lavet af rent guld, såsom en ba-figur og en vinget kobra. Hertil kommer krukker i flere forskellige former og størrelser, stenhuggerhamre og kurve samt beskrevne kanopekrukker af kalksten og alabast.

▪ Lagt på nettet 30. januar 2020.
<http://english.ahram.org.eg/News/362609.aspx>

SALVEKEGLER I EL-AMARNA

I årenes løb har der været skrevet en del om salvekegler, de klumper af en substans, som ægyptere af begge køn vises med oven på deres paryk ved festlige eller rituelle lejligheder. Derfor blev

"Gudens fader" og kgl. viftebærer Ay og hans hustru, kgl. amme Tiyi ved indgangen til deres grav i el-Amarna, knælende umiddelbart under den store hymne til Aten. Tiyi bærer en salvekegle, tilsyneladende sat på en enkel base. Ay bærer kun sin paryk, men i belønnings-scenen på gravvæggen har også han en salvekegle. Foto LM.

Image courtesy of the Amarna Project.

publikationen af nogle rigtige salvekegler, fundet i henh. 2010 og 2015 i el-Amarna, mødt med mere end almindelig interesse, især i den internationale presse. To af medlemmerne af Papyrus' redaktion (Lise og Rune) blev uafhængigt af hinanden bedt om en kommentar, men da vores guldkorn blev stærkt reduceret i citat, kommer her en lidt mere udførlig udredning.

De kuppelformede genstande fortolkes almindeligvis som klumper af fast salve. Den bestod utvivlsomt af en fast duftsubstans, dels 1) fordi genstande af lignende form ses som en hob i flade skåle, der bæres frem af tjenere, mens de med den anden hånd smører massen på personens hud, og dels 2) fordi den sammenhæng, de involverede parter afbildes i, oftest har at gøre med en begravelse eller en festlighed i samme anledning, der som sit egentlige tema har genfødsel med de dertil hørende remedier og rekvisitter. Her anslår parykker, smykker, gennemsigtig klædedragt, parfume og kosmetik den rette stemning. Da ægypterne var ganske diskrete mht. at afbilde erotiske aktiviteter blandt almindelige dødelige, benyttede de sig i vid udstrækning af kodesprog og symboler. Lotusblomsten er en sådan markør. Duft er en anden. Men duft er usynlig og kan kun afbildes som en substans, eller i en dragt så tyngt af salve, at den bliver transparent. Gik ægypterne rundt med en sal-

vekegle på hovedet? Måske, måske ikke.

Vi er blevet vant til at indse, at Amarnatiden bragte mange forandringer, som også kan registreres ved fravær af visse ting. Der ses ikke nær så mange salvekegler i den tids kunst som før, hvilket kunne tyde på, at de netop havde et særligt, religiøst budskab tidligere. Generelt finder vi kun salvekegler afbildet blandt eliten eller middelklassen af den simple grund, at de ringere stillede hverken havde råd til billeder eller parfume. I byen el-Amarna var der dog salvekegler i omløb også i arbejdernes landsby og på "sydgravpladsen". At der er fundet rigtige kegler netop i disse grave er derfor særlig interessant.

Særligt i el-Amarna har arkæologerne interesseret sig for alt organisk materiale, deriblandt potteskår med noget på indersiden. Derfor er vi særligt vel informerede om fabrikationen af duftstoffer og lignende luksusvarer her (se Lise Manniche, 'Duften af Amarna', *Papyrus* 30/2, 2010, s. 24-33). I en tekst nævnes, at mesterbiavleren modtog en krukke olie, hvilket kunne tyde på, at olien skulle kombineres med bivoks. De to kegler, der blev fundet *in situ* på hovederne af to mumier i byen, bestod netop af en skal af voks over en kuppel af tekstil. Duft nævnes ikke. Enten er ethvert spor af den forsvundet, eller den var ikke påkrævet eller tilgængelig ved disse to

begravelser. At dømme efter de mange andre begravelser i området var det heller ikke en udbredt skik med salvekegler.

Artiklen foreslår, at der ikke er nogen grund til at tvivle på, at sådanne kegler også blev båret ude i det virkelige liv for at understrege, at ejeren var i en rituelt rensset eller særlig beskyttet tilstand. Det er vanskeligt at afgøre, om de fundne kegler kun var til gravbrug, eller om fremstillingsmåden også gjaldt for de kegler, der er afbildet på personer, der endnu synes at være ved godt helbred. LM.

<https://www.sciencenews.org/article/ancient-egyptians-head-cones>

▪ Lagt på nettet 10. december 2019 og derefter citeret af mange andre medier.

Den oprindelige artikel af Anna Stevens m.fl. 'From representation to reality: ancient Egyptian wax head cones from Amarna', *Antiquity* 93/372, 2019 s.1515–1533 ligger også online.

Tutankhamons grav igen

I Frankrig har de er populært blad om det gamle Ægypten kaldet *Pharaon*. Det udgives af François Tonic, og det har, ligesom vores, noget om det sidste nye. Denne gang drejer det sig om, at Mamdouh el-Damaty, tidligere antikvitetsminister, med nogle nye eksperter åbenbart alligevel har lokaliseret et hulrum i nærheden af Tutankhamons gravkammer. Som Tonic skriver: "Man kan lave 10, 100 eller 1000 analyser, og man kommer ikke ud over teorier og formodninger. Der er kun én ting at gøre: at se efter og foretage en lille boring i klippen. Hvis der er noget, kan man ved hjælp af mikrokameraer se hvad det drejer sig om og bestemme, om der skal lukkes op eller ej. Hvis der ikke er noget, er der ikke mere at snakke om!" LM.

Pharaon 26. februar 2020, mail 6. marts.

En leopard i Aswan

En leopard stirrer roligt, men insistende på os fra for over 2000 år siden.

Computerrestaurering af leoparden. Foto Universitetet i Milano.

Foto Department of Classics, University of Cincinnati.

Den blev bragt for dagen af den ægyptiske-italienske ekspedition i Aswan under ledelse af Patrizia Piacentini. Hvad har den mon at fortælle? Den er afbildet på et sarkofaglåg i højde med hvor mumiens hoved ville befinde sig. Allerede i Unas-pyramiden omtaler teksterne kongen som havende leopardhovede, og leopardfigurer var i Nye Rige en del af kongeligt gravudstyr. Højtstående privatpersoner anvendte undertiden leopardpels i deres beklædning, og det blev en embedsdragt for *sem*-præster. Ejeren af graven hed Tit, men han var ikke alene. I det første rum lå der ikke færre end 35 velbevarede mumier, inklusive små børn i et sideniche. I det bageste rum var der begravet fire mumier med deres madvarer til rejsen i det hinsides. Der lå også rester af balsameringsmateriale og ikke mindst en lille skål, der viste sig at indeholde pinjekerner. (Der groede ikke pinjetræer i Ægypten, men de kendes fra litteraturen, for eksempel i den ene halvdel af historien om De To Brødre, hvor lillebroderens hjerte lægges i pinjetræets blomst i et fjernt land for senere at blive genoplivet, hvilket kan siges at være en relevant betragtning i denne sammenhæng.) Tekster i graven nævner områdets guder: Khnum, Satis og Anukis sammen med Nilguden Hapi.

Graven er en del af en nekropol med omkring 300 grave, der ligger i nærheden af Aga Khans mausolæum. Den var

i brug i perioden 600 f.Kr. – 400 e.Kr. LM.

<https://www.livescience.com/egyptian-leopard-sarcophagus.html>

<https://lastatalenews.unimi.it/egittoscoperta-necropoli-usata-per-oltre-10-secoli>

▪ Lagt på nettet 24. april 2019 og 2. marts 2020.

Hathor i Pylos

Under udgravning af en tholos-formet grav i Pylos på det sydvestlige Peloponnes i Grækenland, dateret til omkring 1500 f.Kr. fandt et hold fra Cincinnati Universitet i december et smykkevedhæng tydeligvis inspireret af gudinden Hathor: frontalt ansigt, kører, paryk

med volutter er hendes karakteristiske kendetegn. Motivet er ægyptisk, men udførelsen udenlandsk. Det er det eneste af sin art fundet i området, som Sharon Stocker og Jack Davies har udgravet siden 1992. Ej heller kendes noget lignende fra Kreta og det græske fastland. Udgravningerne viser, at Pylos har spillet en større rolle i den mykeniske kultur (1650-100 f.Kr.) end man tidligere har ment. Her boede kong Nestor, kendt fra Homers Iliaden. LM.

▪ Lagt på nettet 18. december 2019. https://news.artnet.com/art-world/archaeologists-egyptian-goddess-greece-1737300?fbclid=IwAR1H6BR367tTENe-fV5AcuEJc-sFSyJWnoyysl-yufF6nigmjzfxEXzP1_8

NYT PÅ NETTET

Digital epigrafi

Oriental Institute i Chicago har lanceret en meget informativ og i øvrigt flot hjemmeside helliget instituttets epigrafiske arbejde, der har stået på i de sidste 95 år. W. Raymond Johnson, der er chef for OI's Epigraphic Survey, fortæller, at Krisztián Vértés' manual om digital epigrafi var vokset fra sit oprindelige format som elektronisk bog, og at hjemmesiden indeholder hele denne manual, som man så hurtigt kan rette

og tilføje i. Desuden har instituttet lagt en stor mængde materiale ud, som ellers var beregnet til bind 2 og 3 i serien. Her er forskelligt informationsmateriale om digital tegneteknik, om hvilke konventioner, Epigraphic Survey benytter i digital tegning, grundige beskrivelser og flotte billeder fra tidligere epigrafiske arbejder, anmeldelser af udstyr til at udføre digital tegning og meget mere. Alt ligger frit tilgængeligt.

Man kan tilgå hjemmesiden her: <http://www.digital-epigraphy.com>

MUSEUMSnyt

Det var på tide

Det har længe undret denne Siden sidstskribent, at der ikke for længst er bygget arkæologiske museer i de ægyptiske badebyer. Både Sharm el-Sheikh på Sinai og Hurghada på fastlandet ligger forholdsvist langt fra Cairo og Luxor med disse byers store, kendte seværdigheder samtidig med, at der er gjort mange interessante fund i ørkenområderne og i Rødehavet. Selvom et stort antal turister vælger netop badebyerne, fordi det historiske og arkæologiske Ægypten ikke er deres topprioritet, er der alligevel ganske mange, som gerne vil smage lidt på for eksempel oldtidens Ægypten. Derfor er det glædeligt, at der nu er kommet gang i byggeriet af et museum i Sharm el-Sheikh igen, og at der netop er åbnet et i Hurghada. Antikvitetsministeriet har ambitiøse planer om at renovere og etablere en række museer i forskellige regioner i hele Ægypten for at fremme turisme. Blandt de vigtigste er etableringen af det museum i **Sharm el-Sheikh**, som snart står færdigt.

Antikvitetsminister Khaled el-Anany besøgte allerede i efteråret 2019 Sharm el-Sheikh for at inspicere byggeriet, som bliver det første oldsagsmuseum i badebyen. Arbejdet begyndte faktisk helt tilbage i 2006, men stoppede i 2009 på grund af arkitektoniske problemer, og derefter manglede der midler efter Det arabiske Forår og revolutionen d. 25. januar 2011, som for en tid satte en stopper for turismen. Arbejdet blev genoptaget i begyndelsen af 2019 med et budget på 800 millioner ægyptiske pund.

Waad Abul-Ela, der er ministeriets projektleder, fortalte i efteråret 2019, at mere end 90 pct. af museets byggeri er afsluttet, og at man håber at kunne åbne "snart". Den første åbningsfase vil inkludere to udstillingshaller, butikker og gallerier. Den ene udstillingshal er på 1200 m², og her skal der udstilles

Foto Ministry of Antiquities.

genstande fra oldtidens Ægypten om livet, døden og efterlivet samt en række dyremumier fra blandt andet Sakkara. Den anden hal skal rumme genstande fra andre perioder end den faraoniske med oldsager fra den græsk-romerske, den byzantinske og den osmanniske periode. Det drejer sig blandt andet om et komplet romersk bad, der er fundet i Tel al-Her i det nordlige Sinai. I den osmanniske afdeling vil de besøgende kunne se beduintelte fra Sinai og Siwa-oasen.

Da denne notits blev skrevet i oktober var det meningen, at museet i

Sharm el-Sheikh skulle åbne i april 2020. Ved redaktionens slutning var der ikke nogen indikation af, at det kommer til at ske.

▪ Lagt på nettet 15. oktober 2019 og 18. marts 2020

<http://english.ahram.org.eg/News/352900.aspx>

<https://www.egypttoday.com/Article/4/82754/Sharm-El-Sheikh-museum-receives-300-artifacts>

Museet i **Hurghada** blev indviet i slutningen af februar 2020 af premierminister Mostafa Madbouly og antikvitets-

Foto LM.

NYE BØGER

og turismeminister Khaled el-Anany. Museet er grundlagt i et samarbejde mellem den private sektor og den ægyptiske regering, således at private har betalt museet, mens den daglige drift varetages af antikvitetministeriet, som også skal forvalte alt angående oldsagerne, forskning med videre. Museets areal er 10.000 m² (!), og det rummer 1791 genstande, som er hentet i forskellige lagerbygninger i Rødehavsområdet og andre steder i landet. Der er udstillet mange forskellige ting, som blandt andet relaterer sig til hjemmet, skønhed, luksus, mode, sport, musik med mere. De stammer fra faraonisk til moderne tid.

▪ Lagt på nettet 29. februar 2020.
<http://english.ahram.org.eg/News/364380.aspx>

Aswan

Det fine lille herbarium i den botaniske have på øen i Aswan er nu atter åbent for publikum. I en liste over herbarier i hele verden (*Taxon*, 40/4, 1991, s. 687) er det nu også kommet med. Der oplyses det, at samlingen er grundlagt i 1987, og at den rummer 5000 eksemplarer. Herbariet hører under det naturvidenskabelige fakultet ved universitetet i Aswan. LM.

To af DÆS' bestyrelsesmedlemmer har siden sidst barslet med nye bøger.

Lise Manniches bog om Tutankhamons salvekar (se også *Papyrus* 37/1, 2017, s.14-27) har været 35 år undervejs. Den er tænkt som et bind i den samlede videnskabelige behandling af fundet, som Howard Carter ikke ene mand havde mulighed for at gennemføre. Ud over den egentlige katalogtekst citerer bogen derfor alt det, Carter havde at sige om de spektakulære krukker, tilføjet efter tidens vurderinger af dem, deres nyere historie og en diskussion af deres formål. Bogen er illustreret med de oprindelige fotografier af Harry Burton samt nye farvefotos af Sandro Vannini og udgivet i samarbejde med The Griffith Institute, Oxford.

The Ornamental Calcite Vessels from the Tomb of Tutankhamun
Peeters, Leuven, Paris, Bristol, CT
2019

Paul John Frandsen har brugt mange år på at studere vor berømte landsmand Fredrik Ludvig Nordens manuskripter, og han skrev også forordet til pragtudgaven på dansk (Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab i samarbejde med Forlaget Vandkunsten 2010). Den blev oprindeligt skrevet på fransk og udgivet i 1755 efter forfatterens død. Den nye bog er illustreret med mere end 50 af Nordens tegninger, og den fortæller historien om publikationen af dette tidlige værk og den betydning det fik for eftertiden. LM.

'Let Greece and Rome Be Silent'.
Fredrik Ludvig Norden's Travels in Egypt and Nubia, 1737 – 1738,
Museum Tusulanum Press
København 2019

